

resowanie magistranta. Książk Profesor sugeruje, że wyborowi winna towarzyszyć „jakaś inspiracja do badań”, „motywacja wyboru tematu”, posiadająca swe źródło w fascynacji „odkrywania nowych treści” (s. 21). Treść rozdziału drugiego dotyczy umiejętności wyszukiwania i zbierania potrzebnego materiału (*Kwerenda* s. 23-28). Omówiono tu zatem jej rodzaje i rozmiary, technikę, formy i sposoby jej tworzenia. W pracach z patrologii ważnym etapem ich przygotowania jest umiejętność wyodrębniania i badania terminów, które mają stać się przedmiotem zainteresowania. Dlatego też rozdział trzeci (*Analiza materiału źródłowego* s. 29-37) poświęcono temu zagadnieniu, to znaczy wydzieleniu grup problemowych, etapom analizy (dobre zaznajomienie się z tekstem, zwrócenie uwagi na kontekst, ustalenie, co dany tekst w sobie zawiera, odkrycie logiki analizowanego tekstu, zakotwiczenie w myśli autora) i samej analizie. Kolejne części książki dotyczą umiejętności tworzenia planu pracy i sztuce pisania wstępu i zakończenia pracy (*Konstrukcja planu pracy* s. 39-45), sporządzania spisu wykorzystanych w pracy publikacji oraz cytowania źródeł i opracowań (*Bibliografia* s. 47-57). Ostatni rozdział, szósty, poświęcono redakcji tekstu pracy magisterskiej, jej fazie przygotowawczej, zasadom merytorycznym i formalnym towarzyszącym w opracowaniu tekstu. W *Bibliografii* zamieszczono wykaz prac, których umiejętna lektura pomoże uczestnikowi seminarium w przyjęciu treści, jakie wiążą się z poszczególnymi etapami badań, a także pozwoli wnikać i zrozumieć charakter studium patrologii.

Marek Marczewski – Lublin

Ks. Sylwester JAŚKIEWICZ, „Deus meus misericordia mea” (Ps 58, 18). La teologia della misericordia di Dio nelle „Enarrationes in Psalmos” di sant’Agostino di Hippona, Excerpta ex dissertatione ad doctoratum, Romae 2000, Facultas Theologica Pontificiae Universitatis Gregoriana, ss. 256.

Nie słabnie zainteresowanie św. Augustynem. Dowodem tego są wciąż nowe badania, jakie podejmuje się nad jego dziedzictwem. Cieszy, że wśród zainteresowanych są także polscy teologowie. Tym razem ks. S. Jaśkiewicz z Radomia przedstawił na Wydziale Teologii Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie rozprawę doktorską poświęconą zagadnieniu miłosierdzia, jakie Doktor z Hippony zawarł w swoich komentarzach do psalmów. Praca została napisana pod kierunkiem prof. F. Pastora. Szkoda, że nie została opublikowana całość tej rozprawy.

Rozprawa zawiera sześć długich rozdziałów. Pierwszy zawiera zagadnienia wstępne, dane dotyczące augustyńskich komentarzy, które są uzupełnione ważną analizą doświadczenia miłosierdzia, jakie stało się udziałem Augustyna w ciągu jego życia. W rozdziale drugim Autor omawia w sposób przeglądowy

temat miłosierdzia Bożego w komentarzach do psalmów, starając się ukazać kontekst tych wypowiedzi. W rozdziale trzecim omawia temat miłosierdzia w innych dziełach Augustyna, z tym, że kryterium tych analiz są tematy zaczerpnięte z psalmów (Ps 6, 3; 24, 10; 50, 3; 58, 18; 62, 4; 117, 1). Rozdział czwarty zawiera bezpośrednią analizę miłosierdzia Bożego jako przymiotu Boga oraz jej relacje z innymi przymiotami Bożymi. Chrystologicznemu aspektowi miłosierdzia został poświęcony rozdział piąty. Ten aspekt zasługuje na szczególną uwagę w pracy ks. Jaśkiewicza, gdyż w nim ukazuje się całe bogactwo miłosierdzia Bożego, skierowanego do człowieka. Na końcu pracy, w rozdziale szóstym, został przedstawiony cały zasięg egzystencjalny miłosierdzia Bożego, to znaczy jego odniesienia do konkretnego życia chrześcijańskiego, szczególnie do problemu grzechu i zbawienia człowieka. W opublikowanym ekscerpcie znalazły się rozdziały: czwarty, piąty i szósty.

Praca ks. Jaśkiewicza stanowi ważny wkład do studiów nad św. Augustynem, zwłaszcza do tych dotyczących pojęcia Boga i Jego przymiotów, na które w ostatnim czasie zaczęto zwracać zwiększoną uwagę. Okazuje się, że Augustyn ma nam wciąż wiele do powiedzenia w tym względzie, i że niektóre dotychczasowe, dość utarte, opinie na ten temat, wymagają zweryfikowania. Dotyczy to zwłaszcza jego doktryny trynitarniej. Pozostaje wyrazić nadzieję, że ks. Jaśkiewicz nie zmęczył się zbyt św. Augustynem, i że teraz przedstawi wyniki swoich poszukiwań, zwłaszcza te, które z różnych powodów nie zostały wprowadzone do rozprawy doktorskiej, oraz te, które będą wyrastać z dalszej jego refleksji, ale już na polskim gruncie teologicznym.

Ks. Janusz Królikowski, Tarnów–Rzym

AMBROZJASTER, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, tłum. Jan Sulowski, wstęp i redakcja ks. Jan Żelazny, rewizja przekładu L. Bielas, S. Kalinkowski, J. Krykowski, H. Pietras, J. Woch, R. Zarzeczny, ŻMT 19, Kraków 2000, Wydawnictwo WAM – Księża Jezuici, ss. 198.

Znajomość tajemniczego komentatora 13 listów św. Pawła, którego dzieło Erazm z Rotterdamu określił nazwą *Ambrosiaster* (Pseudo-Ambroży), a którą z czasem zaczęto odnosić do samego autora, wydaje się być w Polsce bardzo znikoma dla szerszego grona czytelników. Do tej pory nie dysponowaliśmy bowiem żadnymi wydanymi przekładami dzieł tegoż autora (choć w Tarnowskim Wyższym Seminarium Duchownym dokonano przekładu [pr. mgr.] komentarza do jednego z listów św. Pawła, zob. T. Majchrzak, *Ambrozjaster – Commentaria in epistulam ad Ephesios. Wstęp i tłumaczenie*, Tarnów 1991), oprócz małego fragmentu *Quaestiones Veteris et Novi Testamenti* 95, 2 (zob. H. Pietras, *Dzień Święty. Antologia tekstów patrystycznych o świętowaniu nie-*